

ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 118-0-Рев-06-000 887
Бања Лука, 18.7.2008. године

Врховни суд Републике Српске, у вијећу састављеном од судија Дарка Осмића као предсједника вијећа, Петра Бајића и Биљане Томић као чланова вијећа, у правној ствари тужиоца И. С. из П., ..., кога заступа Р. С., адвокат из П., против тужене ЗДП Е. Б.Л. , РЈ Е. у П., коју заступа пуномоћник Д. Б., радник тужене, ради утврђења, одлучујући о ревизији тужене против пресуде Окружног суда у Бањој Луци број Гж-1705/05 од 10.5.2006. године, на сједници одржаној 18.7.2008. године донио је

П Р Е С У Д У

Ревизија се уважава пресуда Окружног суда у Бањој Луци број Гж-1705/05 од 10.5.2006. године, се преиначује и суди:

Жалба се уважава и пресуда Основног суда у Приједору број П-541/04 од 29.7.2005. године се преиначава тако што се тужилац одбија са тужбеним захтјевом за утврђење да туженој не припада право на наплату износа од 3.817,73 КМ по рачуну број 902786660 од 16.11.2004. године са каматом на наведени износ од 16.11.2004. године као и са захтјевом за накнаду парничних трошкова.

Тужена се одбија са захтјевом за накнаду трошкова спора.

О б р а з л о ж е њ е

Првостепеном пресудом Основног суда у Приједору број П-541/04 од 29.7.2005. године утврђено је да туженој З. д. п. Е. Б.Л. РЈ Е. П. (сада: Е. А.Д. Б.Л. РЈ Е. П.) не припада право на наплату износа од 3.817,73 КМ као и камате обрачунате на наведени износ од 16.11.2004. године па до правоснажности ове пресуде (став 1.). Утврђује се да укупан дуг тужиоца према туженој за утрошену електричну енергију са 16.11.2004. године износи 46.63 КМ (став 2.). Обавезује се тужена да накнади тужиоцу трошкове спора у износу од 731,00 КМ, све у року од 30 дана под пријетњом извршења (став 3.).

Другостепеном пресудом Окружног суда у Бањој Луци број Гж-1705/05 од 10.5.2006. године, жалба туженог се одбија и првостепена пресуда потврђује.

Тужена ревизијом побија другостепену пресуду због повреда одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права с приједлогом да се та пресуда преиначи, тако што ће се тужба тужиоца одбацити као

недозвољена а тужиоца обавезати „на плаћање цјелокупних трошкова поступка“.

Одговор на ревизију није поднесен.

Тужбом се тражи утврђење да туженој не припада право на наплату износа од 3.864,64 КМ по рачуну број 902786660 од 16.11.2004. године као и камате обрачунате на тај износ од доспјећа па до исплате.

Тужилац је према утврђеном чињеничном стању, потрошач електричне енергије коју му испоручује тужена. Тужена је, што је неспорно између странака у спору, прије покретања овог спора испоставила тужиоцу рачун број ... од 16.11.2004. године према којем његов дуг износи 3.772,36 КМ, а односи се: „на претходни салдо дуг“, обрачун утрошене снаге за обрачунски период од 72,07 КМ, порез 7,219 КМ и обрачунате камате од 52,70 КМ. Тужилац је сматрајући да није потрошио електричну енергију у наведеном износу по рачуну од 16.11.2004. године, дана 18.11.2004. године код првостепеног суда покренуо овај спор. По његовом мишљењу претежни дио дуга се односи на период прије 1998. године, те да је застарио за наплату по одредби чл.378. став 1. Закона о облигационим односима („Службени лист СФРЈ“ број 29/78 до 57/89, и „Службени гласник РС „ број 17/93 и 3/96, у даљем тексту: ЗОО), а дио да се односи на обрачунавање камате на камату што је забрањено ЗОО. Неспорно је да до окончања овог поступка код првостепеног суда тужена није покренула поступак против тужиоца ради наплате новчаног износа из наведеног рачуна. Првостепени суд је извео доказ саслушања вјештака финансијске струке М. Р. који је након увида у финансијску документацију тужене утврдио да потраживање тужене према тужиоцу у износу од 1.630,00 КМ потиче из 2000. године, који је стално увећаван за обрачун камата који су по мишљењу вјештака незаконито обрачунате, и да је на дан 16.11.2004. године тужилац дуговао туженој 46.63 КМ. Првостепени суд је за потраживање тужене која су настала прије 18.11.2003. године за које је истакао тужилац приговор застаре, нашао да су у смислу одредби чл.378. ст.1. тач.1. ЗОО застарили.

Из тих разлога првостепени суд је удовољио тужбеном захтјеву.

Другостепени суд је закључио да је тужба тужиоца поднесена у складу са одредбом члана 54. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС„ број 58/03 до 63/07, у даљем тексту: ЗПП), па је прихватајући чињенична утврђења и правно схватање првостепеног суда, жалбу тужене одбио и потврдио првостепену пресуду.

Схватање нижестепених судова нису правилна.

Ревизија је основана.

Вриједност спора у овој правној ствари износи 3.864,60 КМ, и не прелази износ од 10.000,00 КМ прописан одредбом чл. 237. став 2. ЗПП. Оцјењујући да би одлучивање о ревизији тужене у овом спору било од значаја за примјену права у другим случајевима, овај суд је на основу овлаштења из става 3. чл.237. ЗПП дозволио ревизију.

У вријеме испостављања рачуна тужене од 16.11.2004. године били су на снази Закон о електричној енергији („Службени гласник РС,, број 66/02, 29/03, 86/04 и 111/04, у даљем тексту: ЗЕЕ) и Општи услови за испоруку електричне енергије („Службени гласник РС,, број 23/94, у даљем тексту: Општи услови). Одредбама ЗЕЕ прописано је: да се снабдијевање електричном енергијом врши у складу са тим Законом, општим условима за испоруку електричне енергије, тарифним системом за продају електричне енергије и уговором који могу да закључе продавац и купац (члан 81. став 1.); да снабдијевање електричном енергијом подразумијева испоруку и/или продају електричне енергије (члан 81. став 2.); да се општим условима за испоруку електричне енергије уређују нарочито начин обрачуна и услови плаћања електричне енергије (члан 82. став 1. тачка 7.). Према општим условима: потрошачима на ниском напону, електрична енергија се, по правилу, испоручује на основу уговора по приступању (члан 57. став 1.); подношење, пријаве од стране потрошача за прикључење његове инсталације на мрежу испоручиоца, извршењем прикључења и блембирањем бројила, сматра се да је закључен уговор по приступању (члан 57. став 2.); уговором по приступању потрошач прихвата све одредбе услова (мисли се на опште услове) тарифног система и тарифних ставова за додјелу електричне енергије (члан 58.).

Из ових одредби произилази да су тужилац као потрошач и тужена као испоручилац електричне енергије закључили уговор о испоруци електричне енергије, који има карактер уговора по приступању. Према члану 142. став 1. ЗОО, општи услови одређени од стране једног уговорача, било да су садржани у формуларном уговору, било да се на њих уговор позива, допуњује посебне погодбе утврђене међу уговорачима у истом уговору и по правилу обавезује као и ове. „Општи услови обавезују уговорну страну ако су јој били познати или морали бити познати у часу закључења уговора“ (члан 142. став 3. ЗОО).

Општи услови су, према томе, саставни дио уговора о испоруци електричне енергије и обавезују тужиоца као и остале уговорне одредбе.

Општим условима је даље прописано: да обавијест испоручиоца о висини новчаног износа за континуирано преузимање електричне енергије има карактер рачуна (у овом случају рачуна од 16.11.2004. године) и по истом теку све обавезе и предузимају се мјере за наплату (члан 93. став 2.); да се сматра, ако потрошач у року од 15 дана није уложио приговор на висину новчаног износа из обавијести испоручиоца, односно из његовог рачуна, да је сагласан са утврђеним износом (члан 93. став 3.); да је потрошач електричне енергије дужан да испоручену електричну енергију плати у року од 5 дана од дана испостављања обрачуна-рачуна стварно испоручене електричне енергије, ако уговором није другачије утврђено (члан 94. став 1.); да потрошач може ако сматра да је обрачун стварно испоручене електричне енергије неправилно утврђен, захтијевати његову провјеру (члан 96. став 1.); да ће испоручилац, ако утврди да испоручену електричну енергију нетачно обрачунао, извршити исправку и исправљени обрачун доставити потрошачу у року од 8 дана од дана пријема захтјева и вратити потрошачу више уплаћени износ увећан по стопи домицилне банке на кредите за обртна средства (члан 96. став 2.); да је потрошач дужан ако не изврши своју новчану обавезу у роковима утврђеним

уговором по испоруци електричне енергије и Општим условима, заједно са главним дугом платити и камату на износ дуга по стопи домицилне банке на кредите за обртна средства и то за период од доспјећа обавезе до плаћања, ако уговором није другачије утврђено (члан 97.).

Тужилац је, поднио тужбу суду по пријему оспореног рачуна, али током поступка није тврдио, нити доказао да је туженој подносио приговор на висину новчаног износа из рачуна у року од 15 дана од његовог пријема, односно да је обрачун стварно испоручене електричне енергије неправилно утврђен. Протеком наведеног рока без подношења приговора, сматра се да је тужилац сагласан са утврђеним износом, па је износ из рачуна дужан платити у року од 5 дана од дана његовог испостављања (члан 93. став 2. и 3. и члан 94. став 1. Општих услова). Због пропуштања подношења приговора, тужилац се више не може позивати на одредбе о застарјелости потраживања, односно о начину обрачуна камате на доспјело, а не исплаћено потраживање из ЗОО.

Нижестепени судови су правилно и потпуно утврдили чињенично стање, али погрешно примијенили материјално право када су удовољили тужбеном захтјеву тужиоца. Овај суд је, ради тога на основу члана 250. став 1. ЗПП усвојио ревизију тужене, преиначио обе нижестепене пресуде и одлучио као у изреци.

Тужена је у ревизији тражила да јој тужилац накнади трошкове спора, које током поступка ни сада у ревизији није определијелила, па стога јој трошкови спора нису ни досуђени (чл. 396. став 1. ЗПП).

Предсједник вијећа
Дарко Осмић

За тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарне
Амила Подрашчић